

מקור המאמר בזהר פרשת בא דף מ ע"א
טעם לעיסודר אכילת חמץ בפסח

**תָּנָא, לֹא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, עַד דְּאֶתְבְּרוּ
כְּלָהוּ שְׁלֹטוֹנֵין דְּלַעֲיָלָא** (משלשוליהון)

מִשׁוֹלְטַנְיָהוֹן, וְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִרְשׁוּתְהוֹן, וְאֶעְלוּ
לְרִשׁוּתָא קוֹדִישָׁא עֲלָאָה בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְאֶתְקַטְרוּ בֵּיהּ, הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי
יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדִי הֵם. מָאִי טַעְמָא עֲבָדִי הֵם.
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, דְּאֶפְקִית לְהוּ
מִרְשׁוּתָא אַחְרָא, וְעֲאֲלִית לֹון בְּרִשׁוּתִי.

וְהֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מָאִי דְכִתְיִב, אַךְ בֵּינָם
הָרֵאשׁוֹן תְּשֻׁבִיתוֹ שְׂאוֹר מִבְּתִיכֶם כִּי כָל
אוֹכֵל מִחֻמֶּצֶת. אֵלָּא הָכִי אוֹקִימָנָא, הֵאִי שְׂאוֹר,
וְהֵאִי מִחֻמֶּצֶת, דְּרַגָּא חַד אֵינּוֹן, וְכִלְהוּ חַד. רִשׁוּ
אוֹחְרִי, אֵינּוֹן שְׁלֹטְנֵין, דְּמִמָּנָן עַל שְׂאֵר עַמִּין, וְקָרִינָן
לְהוּ יִצֵּר הָרַע, רִשׁוּתָא אַחְרָא, אֵל גִּבּוֹר, אֱלֹהִים
אַחֲרִים. אוֹף הָכִי, שְׂאוֹר, וּמִחֻמֶּצֶת, וְחֻמֶּץ, וְכִלְא
חַד. אָמַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל הַגֵּי שְׁנֵי, קִיַּמְתוּ
בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא, עֲבָדִין לְעַם אַחְרָא, מִכָּאֵן
וְלְהִלָּאָה דְאַתּוֹן בְּנֵי חוֹרִין, אַךְ בֵּינָם הָרֵאשׁוֹן
תְּשֻׁבִיתוֹ שְׂאוֹר מִבְּתִיכֶם. כָּל מִחֻמֶּצֶת לֹא תֹאכְלוּ.
וְלֹא יִרְאָה לְךָ חֻמֶּץ.

שְׁנֵינּוּ, לֹא יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם עַד שְׁנִשְׁבְּרוּ כָּל
הַשְּׁלִיטִים שְׁלֹמְעֵלָה
(מהשתלשלותם) מִשְׁלִיטְתָם, וְיֵצְאוּ
יִשְׂרָאֵל מִרְשׁוּתָם, וְנִכְנְסוּ
לְרִשׁוּת הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה
בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְנִקְשְׁרוּ
בוּ. זְהוּ שְׁכַתּוּב כִּי לִי בְנֵי
יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדִי הֵם. מָה
הַטַּעַם עֲבָדִי הֵם? אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם,
שֶׁהוֹצֵאתִי אוֹתָם מִרְשׁוּת
אַחְרָת, וְהִכְנַסְתִּים בְּרִשׁוּתִי.
וְהֵינּוּ שְׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מָה
זֶה שְׁכַתּוּב אַךְ בֵּינָם הָרֵאשׁוֹן
תְּשֻׁבִיתוֹ שְׂאוֹר מִבְּתִיכֶם, כִּי
כָּל אוֹכֵל מִחֻמֶּצֶת? אֵלָּא כֹּךְ
בְּאַרְנֹן, שְׂאוֹר זֶה וּמִחֻמֶּצֶת זֶה
הֵן דְּרַגָּה אַחַת, וְכֻלָּם אֶחָד.
רִשׁוּת אַחֲרוֹת, אוֹתָם
שְׁלִיטִים הַמִּמָּנִים עַל שְׂאֵר
עַמִּים, וְקוֹרְאִים לָהֶם יִצֵּר
הָרַע, רִשׁוּת אַחְרָת, אֵל גִּבּוֹר,
אֱלֹהִים אַחֲרִים - אַף כֹּךְ
שְׂאוֹר וּמִחֻמֶּצֶת וְחֻמֶּץ, וְהַכֹּל
אַחָד. אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, כָּל הַשְּׁנֵים הַלְלוּ

עֲמַדְתָם בְּרִשׁוּת אַחְרָת, עֲבָדִים לְעַם אַחֵר. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה שְׂאֵתָם בְּנֵי חוֹרִין, אַךְ בֵּינָם הָרֵאשׁוֹן
תְּשֻׁבִיתוֹ שְׂאוֹר מִבְּתִיכֶם. כָּל מִחֻמֶּצֶת לֹא תֹאכְלוּ. וְלֹא יִרְאָה לְךָ חֻמֶּץ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כָּף אֶז
 גַּם כָּל יְמֵי הַשָּׁנָה, לָמָּה
 שְׁבַעַת יָמִים, שְׁכַתוֹב שְׁבַעַת
 יָמִים שָׂאָר לֹא יִמָּצָא
 בְּבִתְיֹכֶם, שְׁבַעַת יָמִים וְלֹא
 יוֹתֵר? אָמַר לוֹ, כָּל זְמַן
 שֶׁהִתְחַיֵּב אָדָם לְהִרְאוֹת אֶת
 עַצְמוֹ בֶּן חוֹרִין - כָּף צָרִיף.
 כָּל זְמַן שֶׁלֹּא הִתְחַיֵּב - לֹא
 צָרִיף.

לְמַלְךְ שֶׁעָשָׂה אָדָם אֶחָד
 קָצִין. כָּל אוֹתָם יָמִים שֶׁעָלָה
 לְדַרְגָּה זוֹ שְׁמַחַת, וְלָבַשׁ בְּגָדֵי
 כְבוֹד. אַחַר כָּף לֹא צָרִיף.
 לְשָׁנָה אַחֲרַת שׁוֹמֵר אוֹתָם
 יָמִים שֶׁעָלָה לְכְבוֹד זֶה,
 וְלוֹבֵשׁ אוֹתָם בְּגָדִים, וְכָף כָּל
 שָׁנָה וְשָׁנָה. כָּף יִשְׂרָאֵל,
 כְּתוּב שְׁבַעַת יָמִים שָׂאָר לֹא
 יִמָּצָא, שֶׁהֵם יְמֵי שְׁמַחָה, יָמִים
 שֶׁעָלוּ לְכְבוֹד זֶה וַיִּצְאוּ
 מִשְׁעַבְדֵי אַחֲרַת, וְלִכֵּן שׁוֹמְרִים
 בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה אֶת הַיָּמִים

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי כָּל יְמֵי שְׁתָּא נְמוּ,
 אַמַּאי שְׁבַעַת יוֹמִין, דְּכַתִּיב שְׁבַעַת יָמִים
 שָׂאָר לֹא יִמָּצָא בְּבִתְיֹכֶם, שְׁבַעַת יָמִים, וְלֹא
 יוֹתֵר. אָמַר לִיהֵ, כָּל זְמַנָּא דְּאִתְחַיֵּיב בַּר נָשׁ
 לְאִתְחַזְּאָה גְרַמִּיָּה בֶּן חוֹרִין, הָכִי אֲצַטְרִיף, כָּל
 זְמַנָּא דְּלֹא אִתְחַיֵּיב לֹא אֲצַטְרִיף.

לְמַלְכָּא דְּעָבַד לְחַד בַּר נָשׁ רוֹפִינוּס, כָּל אֵינוֹן
 יוֹמִין דְּסָלִיק לְהֵאֵי דְרַגָּא, חֲדָי, וְלָבִישׁ
 לְבוּשֵׁי יָקָר, לְבַתָּר לֹא אֲצַטְרִיף. לְשִׁתָּא אַחֲרָא
 נְטִיר אֵינוֹן יוֹמִין דְּסָלִיק לְיָקִירוּ דָּא, וְלָבַשׁ אֵינוֹן
 לְבוּשֵׁין, וְכֵן בְּכָל שְׁתָּא וְשְׁתָּא. כְּהֵאֵי גּוֹנָא יִשְׂרָאֵל,
 כְּתִיב, שְׁבַעַת יָמִים שָׂאָר לֹא יִמָּצָא, דְּאֵינוֹן יוֹמֵי
 חֲדוּתָא, יוֹמִין דְּסָלִיקוּ לְיָקָרָא דָּא, וְנִפְקוּ
 מִשְׁעַבְדָּא אַחֲרָא. וּבְגִין כָּף, נְטִירִין בְּכָל שְׁתָּא
 וְשְׁתָּא, יוֹמִין דְּסָלִיקוּ לְהֵאֵי יָקָר, וְנִפְקוּ מִרְשׁוּתָא
 אַחֲרָא, וְעָלוּ בְרִשׁוּתָא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא כְּתִיב,
 שְׁבַעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ.

שֶׁעָלוּ לְכְבוֹד הַזֶּה, וַיִּצְאוּ מִרְשׁוֹת אַחֲרַת וְנִכְנְסוּ בְרִשׁוֹת הַקְּדוּשָׁה. וְעַל זֶה כְּתוּב שְׁבַעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ

ספר אור הזהר (עמוד 141)

נו) כְּדָאֵי הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְסַמְךָ עָלָיו בְּשַׁעַת הַדְּחַק וּבְפֶרֶט בְּסוּף יוֹמֵי אֵילִין בְּאַחֲרִית יְמֵי
 גְלוּת אָדוּם וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי בְּכַחוֹ וּבְכַח הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ חֲבוּרֵי דִיתְפְּרַנְסוֹן בְּדָרָא בְּתַרְאָה
 לְהַצִּיל מִחֲבַלֵי מְשִׁיחַ וַיִּפְקוּן מִן גְלוּתָא בְּכַחוֹ

בְּבִרְכוֹת (דף ס:): כְּדָאֵי הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְסַמְךָ עָלָיו בְּשַׁעַת הַדְּחַק וְכֵן עוֹד בְּכַמָּה דוּכְתֵי בִשְׁ"ס וְלִשְׁוֹן
 בְּשַׁעַת הַדְּחַק (דוּקָא) יֵשׁ לוֹמֵר עַל פִּי דְבַרֵי הַשְּׁ"ס סְבָה (מַה): שְׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי (דְּהוּא סְתָם
 רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּכָל מְקוֹם) יִכְוֹלֵנִי לְפִטְרֵי אֶת כָּל הָעוֹלָם מִן הַדִּין מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם עַד סוּפוֹ וְהַאֲחֲרוֹן
 הַכְּבִיד קַעַת סוּפוֹ שֶׁל גְלוּת אָדוּם (שֶׁהוּא קָדָם בִּיאַת גּוֹאֵל צָדֵק בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן) שְׂרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 יוֹחָאֵי הוּא שְׁעַמְד בְּנַפְשׁוֹ בְּגֵגֵד מְלָכֵי רוּמֵי (אָדוּם) בְּדַאמְרִינֵן בְּשַׁבְּתָא, וְעַל כֵּן אָמַר הַמְּלַךְ אֵז שְׁמַעוֹן
 שֶׁנִּגְנָה יְהִרְגֵנִי, וּבְפֶרֶט בְּסוּף יוֹמֵי אֵילִין בְּאַחֲרִית יְמֵי גְלוּת אָדוּם, וְזוֹהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי בְּכַחוֹ וּבְכַח
 הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ חֲבוּרֵי דִיתְפְּרַנְסוֹן בְּדָרָא בְּתַרְאָה לְהַצִּיל מִחֲבַלֵי מְשִׁיחַ וַיִּפְקוּן מִן גְלוּתָא בְּכַחוֹ וְאֵלוּ הַיָּמִים
 נִקְרְאוּ שַׁעַת הַדְּחַק בְּדוּחְקָא (דְּגְלוּתָא) בְּתַר דוּחְקָא כְּמַבְאָר בְּזֶהר הַקְּדוּשׁ, עַל כֵּן שְׁפִיר אָמְרוּ (רַק
 בְּרִשְׁב"י) כְּדָאֵי הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְסַמְךָ עָלָיו בְּשַׁעַת הַדְּחַק שְׁעוּמֵד בְּעוֹדֵנוּ בְּשַׁעַת הַדְּחַק הֵינּוּ בְּשָׁנִים
 הָאֵלוּ וְעַל זְכוּתוֹ אָנּוּ סוּמְכִין בְּנִזְבָּר.

(דְּבַרֵי תוֹרָה מִהַדְרָא ט' אוֹת לט)